

המפקיד פרק שלישי

בבא מציעא מב.

עין משפט נר מצוה

(א) לעיל ל, טו. (ב) עיני ברשי' לו. משמע דל"ג או אלא מסיק. (ג) והר"ף והרשב"א גרסו או נעל כו', (ד) תענית ח: טו. (ה) ופסחים לא, ח: טו. (ו) רש"ל מ"ו, טו. (ז) פסחים לא, ג: טו. (ח) [שם], טו. (ט) וליעיל: ושי"ג. (י) [לעיל ג:] (יא) ונדאי בפסחים ת. וע"ש בתום ד"ה האל, טו. וע"ה העיוג מ"ו קידושין גב. ד"ה בע"ש ל.

הגהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה אמר וכו' שמרם בקרקע מראה אמה ונגנבו משם:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר וכו' דבקיין וה פריך ש"ק דבמחות. עיין בימות דף ט ע"ב תוס' ד"ה רב אמר:

רבינו הגנאל

בתניתין המפקיד מעת אצל חבריו צרון והפשיילן לאחריו מסרן לבניו הקטנים נעל בפניהן שלא כראוי חייב שלא שימר כדרך השומרים ואם שימר כדרך השומרים פטור. צרון והפשיילן לאחריו חייב כד"ר יצחק דאמר נחייב וצורת הכסף בידך אפי"ם שהוא צורו יהיה בידך. אמר שמואל כספין אין לך שמירה אלא בקרקע ובערב שבת לא אטוריהו רבון. ואסיקא משום איכסו מעינא הילכך בטפח סגי ליה. והשאת דשכיחי גושתי פ"י שמגששין בקרקע ומגלילי הטמנות אין לה שמירה אלא בשמי קורה. פי' פרומאי מלשון בדריו יהיו פרופים. טיט שנתון הבנאי בין ארחא ארחא בעובי הכותל נקרא בני אוריב. כדאוריב בגמ' הדשותיף כותל כספין ד' טפחים ארחא מכאן שהיה טפח ומחצה שיעורו חצי לבניה ואריח מכאן כנגדו הרי ג' טפחים ששאר טפח בין שני אריחין ממלאו באבנים קטנים וטיט ונקרא בני אוריב. פי' טפוחא שמנקשין בטפח שלהן ומרשישין אם יש בכותל כספין או וולת: ההוא דאפקיד וזוי גביה כבריה אותבינהו בצריפא דאוריב פי' נהנם בריה הטוסין בעיני ערבה ונגנבו סבר רב יוסף למיפטריה משום דהוא שומר חנם וכו' איכא דאמרי אמר רב יוסף אפי"ג דלענין גבי נטירותא היא דלענין גבי נטירותא היא דלענין נורא פשיעוהא היא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן הלכה למועשה תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב. והוא דאפקיד וזוי גביה כבריה אמר ליה הב לי זוזי אמר ליה לא ידענא היכא איתבהתינהו. אמר כול לא ידענא פשיעוהא היא וכן הלכה. והוא דאפקיד וזוי גביה תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וכן הלכה למועשה תחלתו בפשיעה

בתני' לרין. כסדרו והפשיילן לאחריו: **גמ' מאי הוה ליה למיעבד.** הרי לרין: **מזוי זידו.** לא יפקידנו לאחרים במקום אחר שאם תודמן לו סחורה לשכר יהא מוומן לו: **סאס ידו.** להיות מוומן לו לצורך ריוח הצא פתאום: **אין הכרע.** שמתצנך ורצה מאליו פויישו"ן בלע"ז: **באסמיק.** דריש ליה לשון דבר הסמוי מן העין: **שאין העין שולטת בו.** שנאמר באסמיק לשון גנום: **אין להם שמירה זו.** דלאם לא שמרן ונגנבו פשיעה היא: **ואם לרצה מרצונן הוה.** המפקיד שהוה חרד על מזות הצדלה על הכוס אמר השומר דלמא מיבעי ליה זוזי לצדלמא להכי לא קברניהו ופטור: **גושא.** ממששין צקרקע צשפודין של כדול להכיר מקום שמתחיו חלל: **בשמי קורה.** בגג מתחתי: **פרומאי.** שוצרי המתקרה: **בני אוריב.** צין שורות הצנין צבותל: **טפוחאי.** מטפחים צבותל לידע אם יש שם חלל: **או בטפח הסמוך כו'. וכו'.** צבותל: **הרי הוא כמנוע.** ואין לריך לצערו דאין כאן עוד זל יראה: **הכא מאי.** לענין שמירת כספים: **משום ריחא.** שהכלל מריח ותופש אחריו והרי הוא מוליאו ונראה: **מסירא.** שם מקום: **לריפא דאוריבני.** צית קטן עגול כמין כובע שעושים לילי עופות לרצו: **דאוריבני.** של ערבה היה: **אע"ג דלענין גנבי נטירותא היא.** אפי' בלא קצורה שאין גנבים הולכין שם לנגנז שאין ממון מלוי שם: **פחלתו בפשיעה.** שמה תפול שם דליקא ונמלא פשע שלה קצין: **וסופו באונס.** שהי נגנבו ונגיבה לשומר חנם אונס הוא: **אשלימיהו.** מסרן ללאנו: **קטלימיהו.** ארבו אשקרא"ל בלע"ז: **נימא ליה לדידיה ויזין שלים.** דשומר שסמך לשומר חייב: כל

מרבנן הוא סבר דלמא מיבעי ליה זוזי לאבדלתא והאידינא דשכיחי גשושאין אין להן שמירה אלא בשמי קורה והאידינא דשכיחי פרומאי אין להם שמירה אלא בני אוריב אמר רבא ומודה שמואל בכותל (אי נמי בין הקרנות) והאידינא דשכיחי טפוחאי אין להן שמירה אלא בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לשמי קורה א"ל רב אחא בריה רב יוסף לרב אשי התם תנן ^(א) חמין שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמנוער רשב"ג אמר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו ותנא כמה חפישת הכלב ג' טפחים הכא מאי מי בעינן שלשה טפחים או לא אמר ליה התם משום ריחא בעינן ג' טפחים הכא משום איכסוי מעינא לא בעינן ג' טפחים וכמה אמר רפרם מסיכרא ^(ב) לטפח ההוא גברא דאפקיד וזוי גבי חבריה אותבינהו בצריפא דאוריבני איגנוב אמר רב יוסף ^(ג) אע"ג דלענין גנבי נטירותא היא לענין נורא פשיעוהא היא הוה ^(ד) תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב וזויה תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור והילכתא תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב ההוא גברא דאפקיד וזוי גבי חבריה א"ל הב לי זוזאי א"ל לא ידענא היכא אותבינהו אתא לקמיה דרבא א"ל ^(ה) כל לא ידענא פשיעוהא היא זיל שלים ^(ו) ההוא גברא דאפקיד וזוי גבי חבריה אשלימיהו ואותבינהו בקרטליתא ואיגנוב אמר רבא היכי נדיינו דיינוי להאי דינא אפי"ג דלענין גבי נטירותא ויזין ויזין כל

אמר שמואל כספים אין להם שמירה זו. לריך עינן אס שמרם צקרקע ^(א) ונגנבו משם אס שומר שכר חייב וצפרק הכונס ^(ב) צ"ק דף טו. ושם ד"ה כגון) משמע דחייב דפריך דכיי לרצ יוסף והאמר ר' יוחנן הטוען טענת גנב צאצודה משלם תשלומי כפל ואי שומר צאצודה שומר שכר הוי קרנא צעי לשלומי ומאי פריך דלוקמא צטוען שנגנבה צאונס כגון שהעמיק צקרקע ק' אמות או שתקפמו שינה או חולי אלמא כל גניבה לא הויא אונס אלא לקטים מוויין וכן צתר הכי דמייתי לא אי אמרת צשומר חנם שכן משלם כפל ואי לקטים מוויין גנב הוה שומר שכר נמי משלם כפל משמע דמשום גניבה לא מפטור שומר שכר אס לא צטענת גניבת ליסטמים מוויין מיהו הנהו יא לנחות דה"מ למימר ולטעמין דבלאו הכי נמי מזי למימר ולטעמין אפי' גזן הוה תמלא שומר שכר משלם כפל צבעלים ויש להציל ראייה מפי השואל ^(א) לקמן דף טו. ושם) דכי יליף גניבה ואצודה צשואל משומר שכר פריך מה לשומר שכר שכן משלם כפל צטענת ליסטמים מוויין ומשני אי צעית אימא גזן הוה משמע שאין שום גניבה שיפטור צה שומר שכר אך תמהון גדול הוה למה לא יהא אונס אס העמיק צקרקע ק' אמות דמאי הי"ל מו למיעבד או אס תקפמו שינה או חולי גדול ואין יתכן ששום גניבה לא נמלא שמהא אונס גנור כליסטין מוויין ולרצה אית ליה צטענת הפועלים ^(א) לקמן דף טו. דאי על צעידנא דעילי אינשי פטור א"כ תמלא גניבת אונס צשומר שכר ומיהו יא לנחות דרבה יצבור כדרך שינויא דקרנא עדיף כרצ יוסף בהכונס ^(ב) צ"ק דף טו.) ומ"מ אין סברא כלל שלא נמלא גניבת אונס שיפטור צה שומר שכר ואין לתרן דהואיל ויחייב רחמנא שומר שכר צגניבה אע"פ שהיא קרובה לאונס כדאמר בהשואל ^(א) לקמן ד' נד:) חייב אף צכל גניבת אונס דהא בליסטין מוויין הוה פטור אע"ג דגנב הוה לרצ יוסף א"כ מאי משני בהשואל ^(א) דף טו.) לטסין מוויין גזן הוה אכתי איכא למיפוך מה לשומר שכר שכן משלם כפל צטענת גניבת אונס תאמר צשואל דכי יליף שחייב צגניבה ואצודה לא ישלם כפל אפילו צטענת גניבת אונס דמסתמא הוה חייב קצין ככל אונסין ^(א) דכעין זה פריך פ"ק דמנחות דף ה:) גזי האלן להוציא הטרפה וצפרק שור שנגח ד' וה' ^(ב) צ"ק דף טו.) גזי שור האצטדין מהו לגזי מוצת ונראה דכיון דלמי שואל מק"ו דשומר שכר אין לחייבו צגניבת אונס צקצין וזיו לצא מן הדין להיות כדון דשומר שכר פטור מצניבת אונס אף שואל כן וא"מ וגניבת אונס צשואל לפי האמת

מנ"ל דלא מזינו ששואל פטור אלא צמתה מלאכה דמשומר שכר לא אחי כדפי' וי"ל דנפקא לן רחשון והוי כאלו כתיב גניבה ואצודה להדיא צשואל וכיון דכתיב ציה גניבה ואצודה ואונסין ליכא למפטריה צגניבת אונס והא דליף **שאין הבבא יבוא לחפש אחריו.** ואם תאמר והלא פטור לנדוק חור מפני סכנת עקרב ^(א) וי"ל דהכא יכול לפנות המפולת אי"ג הכא שיש שם מנח צדאי אינו פטור משום חששת עקרב דהא מצעיל לן צפסחים ^(א) דף טו.) ככר צפי נחש לריך צצר הצד להוציאו או לאו: ^(א) ד"ר ר"ח הי"ב **תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב.** ^(א) וכן מוכח צשליה הפועלים ^(א) לקמן דף טו.) להלכתא דחייב דפריך דכיי לאו: ^(א) ר"ח הי"ב **אוסו צאונס הוה וחייב וכן מוכח ריש פרק הכונס ^(ב) צ"ק דף טו.)** ודוקא היכא שיכול להיות שהאונס לא היה נאדע אס לא פשע צתחלה אכל פשע צה ואלאם לאגס ומתה פטור דמלאך המות מה לי וכו' וריך לומר דצריפא דאוריבני הוי שמירה מעליא לזויה לענין גנבי כמו קרקע להכי קרי ליה לענין גנבי אונס:

פב א מיי פ"ד מהל' שאלה ופקדון הל' ו סמג עשין פת טו"ע ח"מ סי' רלא טע"ף כ: פג ב מיי שם הל' ח טו"ע שם ספי' כא: פד ג מיי שם הל' ו טו"ע שם ספי' כ: פה ד ה מיי פ"י סמג צרבות הל' כב סמג עשין כו טו"ע ח"מ סי' רל טע"י ג (רב אלפס צרבות פ"ט דף מתן.) פו ו מיי פ"ד מהל' סמג עשין פת טו"ע ח"מ סי' רלא ספי' טו (רב אלפס כאן ועוד לעיל צפריקין דף פ:) פז ז ה ט מיי שם הל' ה ועיין בהשגות וצמ"מ טו"ע שם ספי' ס: פח י מיי שם הל' ד טו"ע שם ספי' טו: פח כ מיי פ"ג מהל' מתן הל' יא סמג עשין נט טו"ע ח"מ סי' מלג ספי' ח: פז ז מיי פ"ד מהל' שאלה ו פקדון הל' ד סמג עשין פת טו"ע ח"מ סי' רלא ספי' טו: פז ז מיי שם הל' ו טו"ע שם ספי' ו: פז ז מיי שם הל' ז טו"ע שם ספי' ו: פז ח מיי שם הל' ח טו"ע שם ספי' גב: תורה אור השלם 1 ונתתה בקסף צרתה הכסף בידך והולכת אל המקום אשר יהיה אלוהיך בו: דברים יב כה 2 וצו' יי אהך את הברכה באשמך ובכל משלח ידך וברך בארץ אשר יי אלוהיך נתן לך: דברים כח כ

לענין רש"י

פירושו י. שפ. באשקרא ואישקרי"ן. ארזו, חיבה קננה.

מוסף רש"י

דבר הסמוי מן העין. שאינו יודע הסוס (תנתי) כספים. של פקדון. אין להם שמירה אלא בקרקע. ואם לא נתן צקרקע ואצדו, פשיעה היא אליו וחייב דשומר חנם חייב צפשיעה (פסחים לא.). משום ריחא. ומיהו ומיהו ומועילא (שם.)

